

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Gospodarka rybacka na jeziorach Skarbu Państwa w woj. warmińsko-mazurskim

Andrzej Zyśk
Delegatura NIK w Olsztynie

Warszawa, 4.11.2014 r.

Cel główny kontroli

Ocena realizacji ustawowych zadań na rzecz prowadzenia na jeziorach Skarbu Państwa racjonalnej gospodarki rybackiej, zapewniającej równowagę biologiczną w ekosystemach wodnych i uwzględniającej zasadę zrównoważonego rozwoju

Obszary badań kontrolnych

- Sprawowanie przez dyrektorów RZGW nadzoru właścicielskiego nad rybactwem śródlądowym
- Prowadzenie przez podmioty uprawnione do rybactwa gospodarki rybackiej, a także prowadzenie dokumentacji tej gospodarki
- Nadzorowanie przez Marszałka Województwa prowadzenia gospodarki rybackiej w sposób racjonalny
- Prowadzenie przez PSR w Olsztynie kontroli przestrzegania ustawy o rybactwie śródlądowym
- Działania MŚ i MRiRW na rzecz zapewnienia warunków do prowadzenia racjonalnej gospodarki rybackiej

Oceny

- **Izba negatywnie oceniła:**
 - ✓ zaniechanie przez dyrektorów RZGW ustawowego obowiązku prowadzenia gospodarki rybackiej w 91 obwodach nie przekazanych do użytkowania innym podmiotom,
 - ✓ sprzedaż przez ww. dyrektorów zezwoleń wędkarskich w obwodach rybackich znajdujących się w ich władaniu, pomimo nieprowadzenia zarybień tych akwenów,
 - ✓ prowadzenie dokumentacji gospodarki rybackiej, przez większość skontrolowanych podmiotów uprawnionych do rybactwa, niezgodnie z obowiązującymi przepisami.

Oceny – c.d.

■ Pozytywnie oceniono:

- ✓ prawidłowość sporządzania przez podmioty uprawnione do rybactwa operatów rybackich, gdyż w większości sporządzono je zgodnie z obowiązującymi przepisami
- ✓ wydawanie przez te podmioty zezwoleń i regulaminów amatorskiego połowów ryb, w których na ogół prawidłowo ustalano podstawowe warunki uprawiania amatorskiego połowu ryb
- ✓ wprowadzenie przez okręgi PZW obowiązkowej rejestracji połowów w użytkowanych obwodach (przykład dobrej praktyki)

Oceny – c.d.

■ Pozytywnie oceniono również:

- ✓ wywiązywanie się dyrektorów RZGW z obowiązku zawierania właściwych umów w odniesieniu do obwodów oddawanych w użytkowanie rybackie
- ✓ prowadzenie przez podmioty uprawnione do rybactwa gospodarki zgodnie z założeniami operatów rybackich
- ✓ prawidłowe nadzorowanie przez Marszałka Województwa prowadzenia gospodarki rybackiej w sposób racjonalny
- ✓ należyte kontrolowanie przez PSR w Olsztynie przestrzegania ustawy o rybactwie śródlądowym, a zwłaszcza zwalczanie zjawiska kłusownictwa

Najważniejsze wnioski pokontrolne:

- Podjęcie przez dyrektorów RZGW działań zapewniających prowadzenie racjonalnej gospodarki rybackiej w obwodach nie oddanych w użytkowanie innym podmiotom, a do tego czasu zaprzestanie sprzedaży zezwoleń wędkarskich w tych obwodach
- Dostosowanie warunków wydawanych zezwoleń wędkarskich do założeń operatów rybackich
- Prawidłowe prowadzenie dokumentacji gospodarki rybackiej oraz sprawozdawczości dotyczącej tej gospodarki

Wnioski systemowe

Następujące problemy i uwarunkowania systemowe mają niekorzystny wpływ na prowadzenie gospodarki rybackiej:

- System zarządzania rybactwem śródlądowym jest zbyt skomplikowany i rozbudowany – konieczne są działania konsolidacyjne
- Populacja kormorana czarnego jest nadmiernie rozwinięta i brakuje strategii zarządzania tym gatunkiem; niezbędna jest też współpraca międzynarodowa w celu zahamowania dalszego wzrostu populacji tych ptaków
- Zmiany wymaga system opiniowania operatów rybackich, który w obecnej formie jest kosztochłonny

Wnioski *de lege ferenda*

Ustalenia kontroli NIK wykazały, że wskazane byłyby działania administracji w celu uregulowania obszarów gospodarki rybackiej dotyczących:

- ✓ *jednoznacznego zobowiązania dyrektorów RZGW do prowadzenia racjonalnej gospodarki rybackiej w obwodach nie oddanych do użytkowania innym podmiotom,*
- ✓ *wprowadzenia obowiązku rejestrowania połowów amatorskich lub przynajmniej ich części, np. w odniesieniu do najcenniejszych gatunków ryb*
- ✓ *uzupełnienia przepisów dotyczących obrębów ochronnych o regulacje nakładające obowiązek okresowej weryfikacji zasadności ich funkcjonowania*

Podstawa zobowiązania dyrektorów RZGW do prowadzenia racjonalnej gospodarki rybackiej

- ✓ Art. 6 ust. 1 ustawy o rybactwie śródlądowym zobowiązuje dyrektorów RZGW, jako podmioty uprawnione do rybactwa, do prowadzenia racjonalnej gospodarki rybackiej,
- ✓ Podmiotami uprawnionymi do rybactwa są m.in., na podstawie art. 4 ust. 1pkt 2 ww. ustawy, dyrektorzy RZGW.

Prowadzenie gospodarki rybackiej przez dyrektorów RZGW

- ✓ Zdaniem NIK, uregulowania te jednoznacznie zobowiązują dyrektorów RZGW do prowadzenia racjonalnej gospodarki rybackiej w akwenach nie oddanych do użytkowania innym podmiotom.
- ✓ Dyrektorzy RZGW wyjaśniali, że w akwenach, co do których z różnych względów nie wyłoniono dzierżawców, nie mają możliwości prowadzenia racjonalnej gospodarki rybackiej, gdyż nie są przygotowani do tego logistycznie.

Rejestrowanie połowów amatorskich

- ✓ Rozbieżności szacunków dotyczących wielkości połowów amatorskich; wg skontrolowanych podmiotów stanowią one ok. 80% połowów komercyjnych, a wg IRS w Olsztynie – nawet 200%
- ✓ Uprawnienie do wprowadzenia przez użytkownika obwodu rybackiego obowiązku rejestrowania połowów – nieefektywne

Rejestrowanie połowów amatorskich

- ✓ W opinii środowiska naukowego rejestrowanie połowów amatorskich jest najskuteczniejszą metodą ewidencji tych połowów
- ✓ Rejestry połowów amatorskich, będące standardem w wielu krajach, uważane są za kanon dobrej praktyki wędkarskiej (Kodeks dobrej praktyki wędkarskiej FAO ONZ)

Obręby ochronne

- ✓ Obręb ochronny – miejsce stałego tarła, rozwoju narybku oraz gromadnego zimowania, bytowania i przepływu ryb
- ✓ Inicjatywa w sprawie ustanowienia lub zniesienia obrębu ochronnego – w gestii trzech grup podmiotów (użytkowników rybackich, zarządów województw, dyrektorów RZGW),
- ✓ Większość obrębów ochronnych w ramach obwodów rybackich na terenie woj. warmińsko-mazurskiego ustanowiono przed 1990 r.,
- ✓ Od tego czasu nie podejmowano żadnych działań związanych z ich funkcjonowaniem – ani nie znoszono obrębów nie spełniających już swojej roli, ani nie ustanawiano obrębów ochronnych w nowych miejscach.

Obręby ochronne

Brak inicjatywy w tym zakresie wyjaśniano tym, że:

- ✓ Zarząd Województwa nie dysponuje niezbędnymi danymi dotyczącymi stanu ekosystemów wodnych, aby z urzędu podejmować stosowne uchwały
- ✓ dyrektor RZGW jest tylko jednym z podmiotów, które mają kompetencje do występowania z inicjatywą ustanowienia lub zniesienia obrębu ochronnego

Dziękuję za uwagę

